

Begin sanering grondwater AAgrunolterrein

Job Schreuder

● In november 1991 is begonnen met de plaatsing van de installaties, die het diepe grondwater van het AAgrunolterrein in Groningen moeten gaan verwijderen en reinigen. Eind januari 1992 zullen deze in werking treden. Een volgende episode uit het nog lang niet afgelopen verhaal 'AAgrunol': dweilen met de kraan half open. De sanering die nu start betreft voorlopig alleen het diepe grondwater. Het sterkst verontreinigd zijn echter het ondiepe grondwater de grond van het AAgrunolterrein.

Het begin van de afgraving daarvan is nogal onzeker. Zo lang dat niet geschiedt, is de sanering van het diepe grondwater dweilen met de kraan half open.

Verontreinigingsbeeld

Op het AAgrunolterrein in de Oosterpoortwijk in Groningen stond tot 1983 een bestrijdingsmiddelenfabriek met die naam. Onder druk van jarenlange acties van buurtbewoners en de Milieufederatie Groningen is deze in 1983 verplaatst naar Delfzijl en Haren. De bodem van het ca. 6 ha grote terrein

is in de loop der jaren sterk verontreinigd geraakt. Daarbij gaat het om resten van met name bestrijdingsmiddelen die zijn gedumpt, gemorst of weggelekt.

Bij het bodemonderzoek zijn veelvuldig aangetroffen arseen, kwik, gechlloreerde bestrijdingsmiddelen, zwavelhoudende middelen, minerale olie, fenolen en vluchtige aromaten. De grond van het terrein vormt gedeeltelijk chemisch afval en op sommige plaatsen gaat de grondverontreiniging tot vijf meter diepte.

Vanuit de grond is ook het grondwater vervuild. Naast het ondiepe grondwater is ook het diepere grondwater verontreinigd geraakt tot op ca. 25 m. diepte. Bij dat laatste heeft meegespeeld dat AAgrunol vroeger in de diepte zelf grondwater won, om het als koelwater ter gebruiken. Hierdoor is de verontreiniging verder naar beneden getrokken. In het grondwater zijn aangetroffen arseen, feno-

AAgrunol nog in bedrijf in 1982

Elmer Spaargaren

len, vluchtige aromaten, minerale olie en gechlorreerde bestrijdingsmiddelen. Het grondwater stroomt in ongeveer noordoostelijke richting onder de Europaweg door. En afhankelijk van de soort stof verplaatst de verontreiniging zich tot enkele meters per jaar.

Schoonmaakplannen

Al in 1986 is er door de provincie en de rijksoverheid voorwaardelijk gekozen voor een vergaande schoonmaakoperatie. Het plan is om de verontreinigde grond af te graven en het grondwater op te pompen en te zuiveren. Tot nog toe is er echter weinig schot in de zaak. De tuinen in de omgeving van het terrein zijn schoongemaakt en de sterk vervuilde gebouwen op het terrein zijn gesloopt. Het begin van het grote werk wacht op een definitieve bestemming van de verontreinigde grond. Een proefreiniging van de grond leverde met de thans beschikbare technieken onvoldoende resultaat op: de verontreiniging was onvoldoende uit de grond te verwijderen. Pas daarna is men goed en wel gaan zoeken naar een centrale opslagplaats, waar eventueel (later) ook verwerking zou kunnen plaatsvinden. De gemeente Groningen wilde op haar grondgebied geen opslagplaats. Vervolgens ontstond het plan de opslagplaats op het industrieterrein van Delfzijl te situeren. Dit vergt echter lange procedures, die voor de provinciale plannenmakers niet voorspoedig verlopen. De gemeenteraad van Delfzijl heeft inmiddels besloten geen medewerking te verlenen aan het inrichten van een dergelijke opslagplaats. In de praktijk is het mogelijk dat de provincie Delfzijl dwingt om mee te werken, maar een dergelijke gang van zaken is op dit moment niet waarschijnlijk. De provincie heeft nog niet besloten wat er nu gaat gebeuren.

Eerste fase

Om toch al wat te kunnen doen is men nu begonnen met het oppompen van het diepe grondwater. Dit wordt na zuivering op het riool geloosd. Zo wordt voorkomen dat de situatie verergerd door het vervuilen van een steeds groter gebied en wordt de diepe grondwaterverontreiniging geleidelijk teruggedrongen. Er zijn nu 11 putten aangebracht, twee daarvan bevinden zich aan de noordoostzijde van de

Klaas Bierze

De sloop van de bedrijfsgebouwen

Europaweg. Uit de putten wordt met elkaar 400.000 kubieke meter grondwater per jaar opgepompt. Dat is 50 kubieke meter per uur in volcontinu-dienst. In de omgeving zijn een groot aantal meetbouten geplaatst om eventuele ongelijkmatige verzakkingen van gebouwen tijdig te signaleren. De waterzuivering bevindt zich in een gebouw vanwege de mogelijke geluidhinder. De installatie bestaat uit tien verschillende onderdelen. In het eerste gedeelte worden verontreinigingen zoveel mogelijk samengebalnd en/of uitgevlokt en dan afgescheiden. In de laatste onderdelen worden opgeloste verontreinigingen geabsorbeerd aan zanddeeltjes en actief kool. Zo verwacht men bijvoorbeeld de concentratie arseen in het diepe grondwater terug te kunnen brengen van 750 microgram per liter naar 8 microgram.

Langdurig en kostbaar

Voor de gehele schoonmaak van het grondwater denkt men 7 jaren nodig te hebben. In de eerste fase van 2 jaren wordt alleen diep grondwater gesaneerd. Als dan, in de tweede fase, met de afgraving van grond zou kunnen worden begonnen, wordt tevens ondiep water verwijderd en gezuiverd. De mate van onttrekking van diep grondwater zou dan omlaag gaan. Dit zou één jaar duren. Tot slot zou in de derde fase, na de ontgraving,

zowel sanering van diep als waarschijnlijk ook ondiep grondwater worden verricht gedurende 3 jaren. Het zal nog heel wat voeten in aarde hebben voordat de schoonmaak van de bodem van het AA-grunolterrein achter de rug is. Het begin van de sanering van het diepe grondwater is een aardige stap, maar doet nog weinig aan de bron van de ellende: de sterk verontreinigde grond en het ondiepe grondwater. In de publiciteit is niet zo aan de orde gekomen dat, als de ontgraving van de vuile grond over twee jaren niet begint, er sprake zal zijn van dweilen met de kraan half open. In ieder geval is er sprake van een lange weg. Dat geldt ook voor de juridische verhaalsprocedure van de landsadvokaat tegen de opvolger van het AAgrunol-bedrijf en een voormalige directeur. Deze rechtzaak heeft al een voor het milieu opvallend gunstige uitspraak opgeleverd van de rechtbank te Groningen en loopt thans in hoger beroep. Of men alle kosten daadwerkelijk zal kunnen verhalen blijft de zeer vraag. De sanering van het diepe grondwater zal ca. 10 miljoen gulden kosten en de kosten van de algehele sanering worden ruw geschat op 70 à 90 miljoen gulden. Het is te hopen dat men van al deze zaken zal leren.